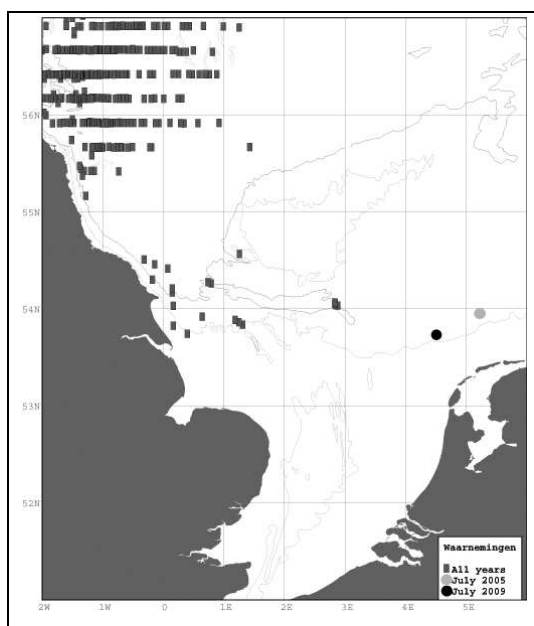

Alk *Alca torda* met halfwas jong op het Friese front, juli 2009

RAZORBILL WITH CHICK ON THE FRISIAN FRONT

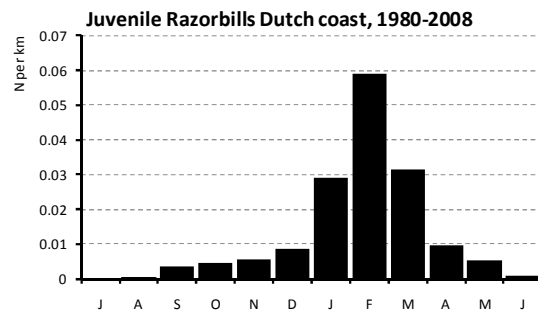
Steve Geelhoed, Mardik Leopold & Kees Camphuysen

Op 29 juli 2009 zagen wij (SG & ML) tijdens een survey op het Friese front een Alk *Alca torda* met een halfwas jong (Fig. 1, 53°44'NB 4°29'OL). De vogels dreven op minder dan 50 meter van de boot en zwommen bij nadering langzaam weg. Het jong liet een keer een bedelroep horen. De adulte vogel was in overgangskleed. Voor zover ons bekend is het de tweede waarneming van een dergelijke zeer jonge Alk in Nederlandse wateren. Sinds er zeevogels op de Noordzee geteld worden, is er slechts een eerder geval bekend geworden, op 11 juli 2005. Aan de oostkant van het Friese front (53°96'NB 5°22'OL) werd toen een ouder-jongcombinatie gezien.

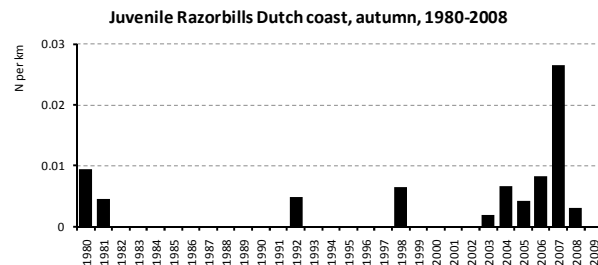

Figuur 1. Waarnemingen van adulte Alken met hun jong in de Noordzee, 1979-2009. *Records of adult Razorbills accompanying a chick in the North Sea, 1979-2009.*

Net als jonge Zeekoeten *Uria aalge* verlaten Alken hun broedplaats als ze ruim twee weken oud zijn (Nettleship & Birkhead 1985). Een donsjong springt op die leeftijd van de broedrichel en zwemt onder begeleiding van (meestal) de vader (Harris *et al.* 1991) naar een gebied waar het kan opgroeien en waar de adulte vogel ruit. Een voorspelbaar voedselaanbod en een lage dichtheid aan predatoren vormen gunstige voorwaarden voor een opgroeigebied (Camphuysen 2002). Het Friese front, ongeveer 60km ten noorden van Texel, voldoet aan deze voorwaarden. In dit gebied worden 's zomers vaak dichte concentraties kleine visjes aangetroffen, zoals Sprot *Sprattus sprattus* en juveniele Horsmakreel *Trechurus* (Geertsma 1992). Zeekoeten van de Britse oostkust zwemmen daar, profiterend van de (zuid)oostwaarts gerichte stroming, in de zomer met hun donsjongen naartoe. In vergelijking met Zeekoeten blijven Alken na het broedseizoen dicht bij land. Britse Alken concentreren zich in de kustwateren van NO-Schotland (Tasker *et al.* 1987). In juli-augustus zijn waarnemingen in de zuidelijke Noordzee schaars (Camphuysen & Leopold 1994), met name Alken met een jong zijn hier zeldzaam (Fig. 1). Strandingen van jonge Alken worden in Nederland vanaf augustus gemeld (Fig. 2), terwijl er de laatste jaren sprake is van een kleine toename in het aantal strandingen van juveniele vogels in de herfst (aug-okt, Fig. 3). Of de waarnemingen van jonge Alken sinds 2005 een uitzondering zijn of het begin van een nieuwe trend zullen toekomstige surveys moeten uitwijzen.

Figuur 2. Maandelijkse strandingen van juveniele Alken in Nederland, op basis van gegevens verzameld sinds 1980 (aantal per km strand). *Monthly densities of stranded Razorbills in The Netherlands (n km⁻¹ surveyed), based on data collected since 1980. NZG/ NSO files (CJ Camphuysen).*

Figuur 3. Herfst-strandingen van juveniele Alken in Nederland sinds 1980 (aantal km⁻¹ strand). Autumn densities of Razorbills in The Netherlands since 1980 (n km⁻¹). NZG/NSO files (CJ Camphuysen).

Summary

On 29 July 2009 we observed an adult Razorbill with chick in the Frisian front area. This record constitutes the second (known) record of a Razorbill chick in the Dutch North Sea. The strandings data of juvenile Razorbills found in autumn suggest an increase in frequency in recent years.

Referenties

- Camphuysen C.J. & M.F. Leopold. 1994. Atlas of seabirds in the southern North Sea. IBN Research Report 94/6/NIOZ-Report 1994-8. Institute for Forestry and Nature Research/Dutch Seabird Group/Netherlands Institute for Sea Research, Texel.
- Camphuysen C.J. 2002. Post-fledging dispersal of Common Guillemots *Uria aalge* guarding chicks in the North Sea: The effect of predator presence and prey availability at sea. *Ardea* 90 (1) : 103 - 119.
- Geertsma M. 1992. Dieet van de Zeekoet *Uria aalge* op het Friese Front in het najaar van 1989; een vergelijkend voedselonderzoek. Doctor. onderz., NIOZ-TEXEL / Dieroecol. R.U. Groningen, 44p.
- Harris M.P., Webb A. & Tasker M.L. 1991. Growth of young Guillemots *Uria aalge* after leaving the colony. *Seabird* 13: 40-44.
- Nettleship D.N. & T.R. Birkhead (eds) 1985. The Atlantic Alcidae. Academic Press, London/New York.
- Tasker, M.L., A. Webb, A.J. Hall, W. Pienkowski & D.R. Langslow 1987. Seabirds in the North Sea, Nature Conservancy Council, Peterborough.
- Verwey J. 1922. The moult of *Uria troille* (L.) and *Alca torda* (L.). *Ardea* 11: 99-116.

Adresgegevens corresponderend auteur:

Steve (S.C.V.) Geelhoed

IMARES Texel, Landsdiep 4, 1797 SZ 't Horntje, Texel,
 steve.geelhoed@wur.nl